

ผลงานการพัฒนาคุณภาพระดับหน่วยงานด้านคลินิก

1. **ชื่อผลงาน :** การป้องกันภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำในทารกแรกเกิดโรงพยาบาลกำแพงเพชร
2. **คำสำคัญ :** อุณหภูมิร่างกายต่ำ ทารกแรกเกิด Hypothermia
3. **สรุปผลงานโดยย่อ :** จัดกุมารสัญจรตามรอยการเกิดภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำ(Hypothermia)เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การดูแลทารกแรกเกิดและให้ความรู้บุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในโรงพยาบาลกำแพงเพชร
4. **ชื่อของหน่วยงาน :** ตึกเด็กวิฤต โรงพยาบาลกำแพงเพชร
5. **สมาชิกทีม :**
6. **เป้าหมาย :** เพื่อลดอัตราการเกิดภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำของทารกแรกเกิด ในโรงพยาบาลกำแพงเพชร น้อยกว่าร้อยละ 30 ภายในเวลา 3 เดือน
7. **ปัญหาและสาเหตุโดยย่อ :**

อุณหภูมิร่างกายต่ำ (Hypothermia) หมายถึง ภาวะอุณหภูมิร่างกายที่ต่ำกว่า 36.5°C ทารกแรกเกิดที่มีภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำเป็นปัญหาที่พบบ่อย พบว่าสาเหตุเกิดจากระบบควบคุมอุณหภูมิร่างกายของทารกยังมีประสิทธิภาพน้อย ส่งผลให้ทารกแรกเกิดสูญเสียความร้อนออกจากร่างกายในปริมาณมาก โดยใช้กระบวนการระเหยความร้อนจากผิวหนัง การนำ การพาและการแผ่รังสีความร้อน ทารกแรกเกิดจึงมีอุณหภูมิร่างกายลดต่ำลงอย่างรวดเร็ว ภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำนี้อาจทำให้ทารกเกิดภาวะแทรกซ้อนอันเนื่องมาจากการปรับตัวต่อภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำ ส่งผลกระทบต่อการทำงานของอวัยวะต่างๆในร่างกายของทารกได้ถ้าภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำนี้ยังดำเนินต่อไปโดยไม่ได้รับการแก้ไขหรือรักษาอย่างถูกวิธี จะทำให้เกิดภาวะแทรกซ้อนที่รุนแรงตามมาจนถึงขั้นเสียชีวิตได้ เช่น เกิดความผิดปกติในการแข็งตัวของเลือด มีเลือดออกจากปอด เลือดไปเลี้ยงตับและม้ามลดลง มีภาวะหายใจลำบาก หายใจเร็ว และหยุดหายใจได้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องป้องกันการเกิดภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำภายหลังคลอด โดยการป้องกันการสูญเสียความร้อนออกจากร่างกาย

จากการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ปัญหาการเกิดอุณหภูมิร่างกายต่ำในทารกแรกเกิดของโรงพยาบาลกำแพงเพชร ในปีงบประมาณ 2558 พบทารกแรกเกิดมีภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำมากถึงร้อยละ 34.8 ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับการป้องกันภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำ โดยวิธีการห่อหุ้มผิวหนังของทารกแรกเกิดด้วยพลาสติก (plastic wrap) และการใช้ถุงฉนวนพีช ซึ่งพบว่าสามารถลดการเกิดภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำในทารกแรกเกิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในปีงบประมาณ 2559 – 2560 คิดเป็นร้อยละ 20.3 และ 20.9 ตามลำดับ ในปีงบประมาณ 2561 (ข้อมูลเดือนตุลาคม 2560 – กุมภาพันธ์ 2561) แม้ว่าทารกแรกเกิดจะได้รับการดูแลตามกระบวนการดูแลทารกแรกเกิดเพื่อป้องกันการสูญเสียความร้อนออกจากร่างกายแล้วก็ตาม ยังพบว่าทารกแรกเกิดที่รับย้ายจากหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำร้อยละ 31.4 จึงมีการตามรอยกระบวนการดูแลทารกแรกเกิด พบว่าการใช้ Plastic wrap มีความยุ่งยากในการพันตัวทารก และใช้เวลานาน ซึ่งเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ทารกสูญเสียความร้อนได้ จึงร่วมกันค้นหาวิธีการการป้องกันการสูญเสียความร้อนของทารกแรกเกิดเพื่อป้องกันการเกิดภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำ

8. กิจกรรมการพัฒนา :

- เก็บรวบรวมข้อมูลจำนวนผู้ป่วยทารกแรกเกิดที่มีภาวะอุณหภูมิกายต่ำที่รับย้ายจากห้องผ่าตัด ห้องคลอด และหอผู้ป่วยสูติ - นารีเวช ของโรงพยาบาลกำแพงเพชร(เดือนตุลาคม 2560 – กุมภาพันธ์ 2561)
- วิเคราะห์และค้นหาสาเหตุการเกิดปัญหา นำเสนอตัวแทนบุคลากรทีมสุขภาพที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
- จัดทีมกุมารศาสตร์ภายในโรงพยาบาลกำแพงเพชร โดยได้รับความอนุเคราะห์จากกุมารแพทย์ โรงพยาบาลกำแพงเพชร และเจ้าหน้าที่หอผู้ป่วยเด็กวิกฤต เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การดูแลทารกแรกเกิดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ห้องผ่าตัด ห้องคลอด และหอผู้ป่วยสูติ - นารีเวช และให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้ถุงพลาสติกซิปล็อคในการห่อหุ้มผิวหนังทารก การใช้เครื่องมือที่จำเป็น เพื่อลดภาวะอุณหภูมิกายต่ำ
- เก็บรวบรวมข้อมูลจำนวนผู้ป่วยทารกแรกเกิดที่มีภาวะอุณหภูมิกายต่ำที่รับย้ายจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภายหลังจากจัดกุมารศาสตร์ วิเคราะห์ ประเมินผลการดำเนินงาน และรายงานผลการพัฒนา

9. การวัดผลและผลของการเปลี่ยนแปลง :

จำนวนผู้ป่วยทารกแรกเกิดที่มีภาวะอุณหภูมิกายต่ำ ปีงบประมาณ 2561 ก่อนการจัดทีมกุมารศาสตร์

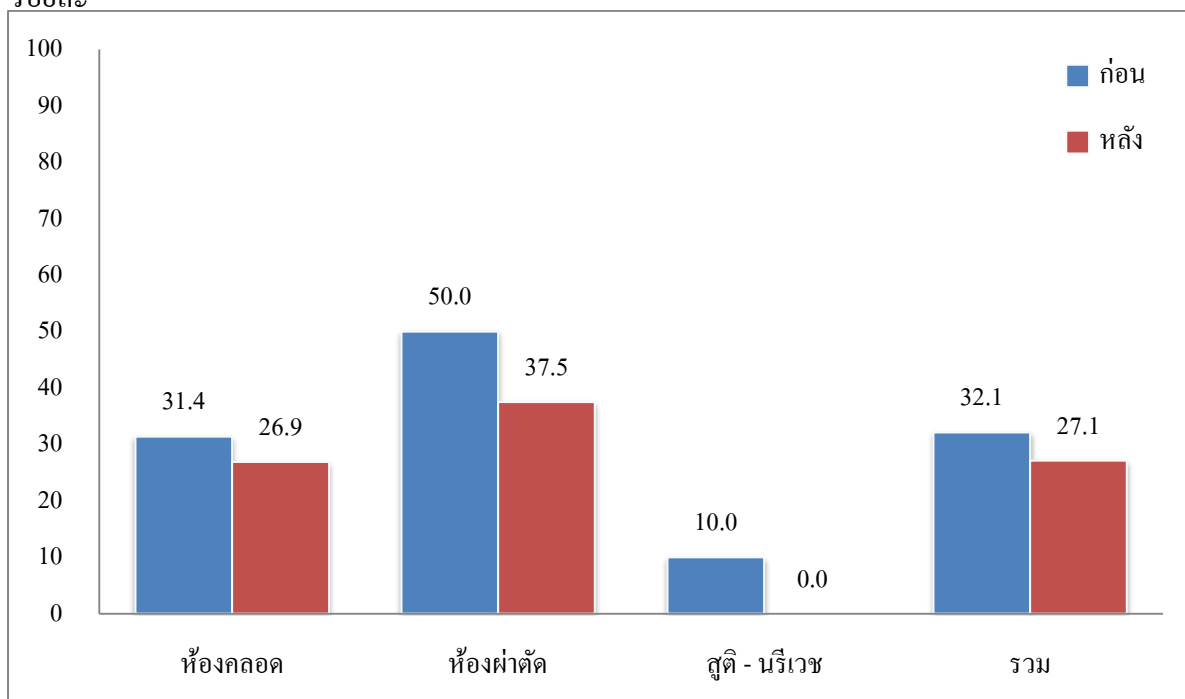
เดือน	หน่วยงาน	ห้องคลอด	ห้องผ่าตัด	สูติ - นารีเวช
ตุลาคม		19/66 (28.8%)	6/8 (75%)	0/2 (0%)
พฤศจิกายน		7/56 (12.5%)	1/2 (50%)	0/2 (0%)
ธันวาคม		20/59 (33.9%)	3/8 (37.5%)	0/2 (0%)
มกราคม		24/61 (39.3%)	1/4 (25%)	0/2 (0%)
กุมภาพันธ์		25/60 (41.7%)	1/2 (50%)	1/2 (50%)
รวม		95/302 (31.4%)	12/24 (50%)	1/10 (10%)

จำนวนผู้ป่วยทารกแรกเกิดที่มีภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำ ปิงปประมาณ 2561 หลังการจัดทีมกุมารสัญจร

เดือน \	หน่วยงาน	ห้องคลอด	ห้องผ่าตัด	สูติ - นรีเวช
	มีนาคม	18/62 (29.0%)	2/4 (50%)	0/0 (0%)
	เมษายน	11/51 (21.6%)	2/4 (50%)	0/2 (0%)
	พฤษภาคม	16/54 (29.6%)	2/8 (25%)	0/3 (0%)
	รวม	45/167 (26.9%)	6/16 (37.5%)	0/5 (0%)

เปรียบเทียบอัตราผู้ป่วยทารกแรกเกิดที่มีภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำก่อนและหลังจัดกุมารสัญจร

ร้อยละ

จากแผนภูมิพบว่า จากการจัดกุมารสัญจรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภายในโรงพยาบาลกำแพงเพชร สามารถ ลดการเกิดภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำในทารกแรกเกิดจากร้อยละ 32.1 เป็นร้อยละ 27.1 ซึ่งลดลงจากก่อนการจัดกุมารสัญจรร้อยละ 5 ซึ่งการจัดกุมารสัญจรนี้สามารถร่วมกันค้นหาสาเหตุของการเกิดภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำในทารกแรกเกิดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในภาพรวมได้ตามเป้าหมาย เนื่องจากได้พบเห็นสถานที่

ปฏิบัติงานจริง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และร่วมกันหาแนวทางการดูแลผู้ป่วยทารกแรกเกิดเพื่อลดปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการร่วมกันค้นหาสาเหตุของทารกแรกเกิดที่มีภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำที่รับย้ายจากห้องผ่าตัดยังมีอัตราที่สูงกว่าเป้าหมายที่กำหนด เนื่องจากทารกที่รับย้ายจากห้องผ่าตัดบางรายเป็นทารกแรกเกิดที่มีภาวะวิกฤติ ซึ่งการใช้กระบวนการให้ความอบอุ่นจำเป็นต้องใช้ระยะเวลา จึงไม่สามารถทำให้อุณหภูมิร่างกายทารกแรกเกิดอยู่ในค่าปกติก่อนทำการเคลื่อนย้ายทารกแรกเกิดมายังหอผู้ป่วยเด็กวิกฤติได้ ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมพบว่าทารกแรกคลอดที่มีอุณหภูมิร่างกายต่ำจากห้องผ่าตัดมีเพียงร้อยละ 10.1 แต่พบว่าทารกแรกคลอดมีอุณหภูมิร่างกายลดต่ำลงระหว่างส่งต่อไปยังหอผู้ป่วยปลายทางเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 37.5 จึงต้องมีการร่วมกันหาแนวทางเพื่อลดปัญหาที่เกิดขึ้นในส่วนนี้ต่อไป

10. บทเรียนที่ได้รับ :

การตามรอยกระบวนการดูแลทารกแรกเกิดเพื่อค้นหาสาเหตุของปัญหา วิธีการปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนางาน และมีส่วนในการพัฒนาทักษะของบุคลากรทีมสุขภาพการดูแลทารกแรกเกิด ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการช่วยลดการเกิดภาวะแทรกซ้อนที่เกิดขึ้นกับภาวะสุขภาพของทารก บุคลากรทีมสุขภาพควรปฏิบัติตามมาตรฐานการพยาบาลอย่างเคร่งครัดในการป้องกันการสูญเสียความร้อนหลังคลอดทันทีจนกระทั่งย้ายไปรับการดูแลต่อที่หอผู้ป่วยปลายทาง มีการร่วมกันหาแนวทางและกระบวนการที่เหมาะสมกับแต่ละหน่วยงานเพื่อลดอาการเจ็บป่วยที่รุนแรง ลดระยะเวลาในการนอนโรงพยาบาล ลดค่าใช้จ่าย ลดผลกระทบต่อครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ